

ชื่อหนังสือ : Accounting for Social and Environmental Sustainability: A Multi-Capital Approach

ผู้เขียน : Delphine Gibassier (Editor)

ปีที่พิมพ์ : 2025

สำนักพิมพ์ : Routledge

ISBN: 978-1-032-88393-9

หนังสือ “Accounting for Social and Environmental Sustainability: A Multi-Capital Approach” เป็นหนังสือทันสมัยสำหรับองค์กรที่ต้องการนำแนวคิดการจัดการความยั่งยืนไปปฏิบัติจริง ภายใต้การรวบรวมของ Delphine Gibassier

หนังสือเล่มนี้นำเสนอแนวคิดทฤษฎีการจัดการความยั่งยืน และนำเสนอเครื่องมือที่เป็นรูปธรรมเพื่อช่วยให้องค์กรสามารถวัดผลและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างแท้จริง โดยก้าวข้ามแนวคิดการลดผลกระทบเชิงลบแบบเดิม ๆ ทำทลายความคิดที่ว่าผลกระทบเชิงลบเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพออีกต่อไป องค์กรต้องประเมินบทบาทตนเองในการแก้ไขปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ การนำเสนอ LIFTS Model (Limits and Foundations Towards Sustainability Accounting Model) ซึ่งเป็นเครื่องมือใหม่ที่ช่วยให้องค์กรสามารถสร้างงบประมาณสำหรับผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคมได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การจัดการความยั่งยืนเป็นเรื่องที่จับต้องได้ รวมถึงการเสนอแนะวิธีการประยุกต์ LIFTS Model เพื่อช่วยองค์กรในการปรับเปลี่ยนโมเดลทางธุรกิจที่มีการบูรณาการประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหา มีดังนี้

บท Introduction บทนำเปิดฉากด้วยการเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่องค์กรจะต้องมองข้ามการเพียงแค่ว่า “ลดผลกระทบ” ไปสู่การ “แก้ไข” ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง บทนี้แนะนำแนวคิดหลักของหนังสือและปูทางไปสู่ LIFTS Model ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถบูรณาการผลการดำเนินงานเข้ากับงบประมาณทางสังคม (Social Budget) ได้

บท 1 Multi-capital Model บทนี้ได้แนะนำเสนอ “โมเดลทุนหลายมิติ” ซึ่งอาจคุ้นเคยกับผู้ที่ศึกษากรอบแนวคิดการรายงานเชิงบูรณาการระหว่างประเทศ โดยทุนที่ว่ามีได้จำกัดแค่ทุนทางการเงิน แต่ยังรวมทุนอื่นที่สำคัญกับองค์กร เช่น ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา เป็นต้น

บท 2 The LIFTS (anti-) Principles บทนี้ได้ปูพื้นโมเดลที่สำคัญให้ผู้อ่านได้เข้าใจ เพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม นั่นคือ หลักการของโมเดล LIFTS และหลักการตรงข้าม (Anti-principles) ของโมเดล LIFTS

บท 3 The Planetary Boundaries บทนี้ได้อธิบายแนวคิด “Planetary Boundaries” หรือขอบเขตที่ระบบนิเวศโลกยังคงรองรับได้โดยเชื่อมโยงกับโมเดล LIFTS ซึ่งช่วยให้องค์กรกำหนดขอบเขตของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ

บท 4 The Social Foundations บทนี้ได้เชื่อมโยง “Social Foundations” หรือความต้องการและสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์กับโมเดล LIFTS เพื่อนำเสนอการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบัญชีด้านสังคม (Social Accounting)

บท 5 Accounting Integration บทนี้นำเสนอวิธีการบัญชีที่บูรณาการโมเดล LIFTS (LIFTS Accounting Model) ทั้งยังอธิบายถึงทางเลือกทางการบัญชี และนำเสนอบทเรียนที่เกิดขึ้นจากการที่บริษัทได้ทดลองนำไปปรับใช้กับบริบทของบริษัท

บท 6 Monetisation บทนี้ทบทวนวิธีการวัดค่าเป็นตัวเงินที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน และได้ประเมินความเป็นไปได้ของการใช้หน่วยเงินตรา กับ LIFTS indicators

บท 7 The Stages of the LIFTS Model เนื่องจาก LIFTS เปรียบเสมือนกับร่างของโครงการการปรับเปลี่ยนธุรกิจ บทนี้จึงอธิบายถึงการเริ่มต้นและการบริการโครงการในองค์กรในระยะยาวซึ่งแบ่งเป็น 3 ชั้น ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ การรวบรวมข้อมูล จนกระทั่งการสรุปผลสำหรับผู้มีส่วนได้เสีย

บท 8 The information system ความสามารถในการพิสูจน์ยืนยันได้ (Verifiability) คือหลักการสำคัญของ LIFTS model จึงต้องการการบูรณาการกับระบบสารสนเทศ บทนี้อธิบายการใช้ LIFT accounting กับระบบสารสนเทศขององค์กร และชี้ให้เห็นถึงทางเลือกที่เกิดขึ้นจากการใช้ LIFTS

บท 9 Environmental Bankruptcy บทนี้อธิบายแนวคิดของ Environmental Bankruptcy

บท 10 Positive Impact Accounting เนื่องจาก LIFTS Model ได้ให้ความสำคัญกับผลเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม สังคมที่องค์กรสร้างขึ้น บทนี้จึงพยายามปิดช่องว่างดังกล่าวโดยชี้ให้เห็นว่าองค์กร LIFTS ควรลดผลกระทบเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม พร้อมทั้งสร้างมูลค่าเชิงบวกแก่สังคมและสิ่งแวดล้อม

บท 11 Business Models and LIFTS บทนี้ได้ถอดบทสัมภาษณ์ของ Christophe Sempels ผู้ร่วมก่อตั้ง LUMIA Action Research Centre ซึ่งเป็นองค์กรการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการปฏิรูประบบนิเวศเชิงสังคม โดยชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของโมเดลธุรกิจกับการบัญชีทุนหลายมิติ (Multi-capital accounting)

บท Conclusion บทนี้ได้สรุปลักษณะเด่นของการบัญชีทุนหลายมิติแบบ LIFTS ข้อจำกัดในการใช้งาน และความท้าทายที่รออยู่ข้างหน้า

โดยสรุป LIFTS Model คือโมเดลทางการบัญชีสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งพิจารณาถึงผลกระทบที่องค์กรมีต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ในการพิจารณาผลกระทบนั้น องค์กรจะให้ความสำคัญกับการลดหรือกันไม่ให้เกิดผลเชิงลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเดียวนั้นได้ หากแต่ต้องพิจารณาถึงการสร้างมูลค่าแก่สังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกันด้วย เพื่อที่องค์กรจะสามารถปฏิรูปโมเดลธุรกิจของตนไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง